

Sygn. akt: II AKa 367/00

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2001 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Mariusz Żak
Sędziowie	SSA Barbara Suchowska (spr.) SSO del. Elżbieta Mieszczkańska
Protokolant	Agnieszka Szendzielorz

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Stefana Jarskiego

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2001r.

sprawy z wniosku J. D.

o odszkodowanie

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 09 listopada 2000r. sygn. akt XVI1 Ko 85/96

II AKa 367/00

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. D. wystąpił z wnioskiem o zasądzenie na jego rzecz kwoty 199.800 zł. z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za okres pobytu w łagrze oraz przymusowego osiedlenia na S. w okresie od sierpnia 1945r. do grudnia 1955 r., co związane było z wykonaniem kary 10 lat pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego wyrokiem Trybunału Wojskowego NKWD z 27 lutego 1946r.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 9 listopada 2000r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. D. tytułem zadośćuczynienia kwotę 56.600 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności wyroku, zaś w pozostałej części wniosek oddalił, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok powyższy zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za jego podstawę i mający wpływ na jego treść, a polegający zdaniem skarżącego na przyjęciu, że J. D. należne jest zadośćuczynienie wyłącznie za okres do sierpnia 1953 r., a nie w pełnej rozciągłości - do 1955 r., a także iż jako kryterium za miesiąc uwięzienia przyjęto kwotę 589,53 zł.

Podnosząc ten zarzut pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę orzeczenia i przyznanie wnioskodawcy kwot jakich domagał się on w całości.

Sąd Apelacyjny, w wyniku rozpoznania złożonej apelacji uznał, że jedynie w części zasługuje ona na uwzględnienie.

Odnosząc się: kolejno do zarzutów w niej przedstawionych stwierdzić należy, że wyrażony przez sąd I instancji pogląd dot. braku podstaw do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy stosownego odszkodowania, zarówno za okres obejmujący odbycie kary od sierpnia 1945r. do sierpnia 1953 r., jak też za dalszy czas pobytu na S., do końca grudnia 1955 r. jest trafny,

Ze zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym również zeznań wnioskodawcy wynika jednoznacznie, że w okresie - poprzedzającym aresztowanie nie wykonywał on pracy zarobkowej i nie osiągał żadnych dochodów, a jedynie w takim przypadku możliwe jest ściśle ustalenie szkody materialnej, jaką osoba represjonowana niesłusznie poniosła. Doraźna pomoc wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym należącym do rodziców nie daje podstaw do zasądzenia odszkodowania. Brak jest również w sprawie niniejszej przesłanek do uwzględnienia roszczenia wnioskodawcy z tytułu odszkodowania za okres od sierpnia 1953r. do grudnia 1955 r., w którym to czasie został on przymusowo

osiedlony w wyznaczonej miejscowości. W tym czasie bowiem J. D. pracował i osiągał stałe dochody, którymi swobodnie mógł dysponować i przeznaczać je na własne potrzeby oraz utrzymanie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że rozstrzygnięcie sądu I instancji w przedmiocie odszkodowania jakiego domagał się wnioskodawca jest prawidłowe.

Inaczej natomiast sąd odwoławczy ocenił zaskarżone rozstrzygnięcie w części dot. zasądzonych wnioskodawcy zadośćuczynienia. Wysokość świadczenia z tytułu zadośćuczynienia zależna jest od uznania sądu, który w każdym indywidualnym przypadku musi uwzględniać rozmiar krzywd wyrządzonych osobie represjonowanej, doznanych przez nią cierpień i dolegliwości fizycznych, rozmiar odbytej kary i warunki w jakich ją wykonywano oraz szereg innych okoliczności, wiążących się niejednokrotnie ze szczególnym udręczeniem osób prześladowanych za działalność niepodległościową.

Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że sąd I instancji analizował okoliczności w jakich wnioskodawca odbywał orzeczoną" wobec niego karę. Uwzględnił nadto długi okres jego uwięzienia, skrajnie ciężkie warunki w jakich musiał przebywać i rozmiar krzywd jakich doznał.

Skoro zatem nie ma podstaw, by należną z tego tytułu kwotę porównywać do jakichkolwiek wskaźników aktualnego wynagrodzenia, czego w zasadzie domaga się autor apelacji, bowiem jedynie względy wyżej podane, a uwzględnione należycie przez Sąd Okręgowy, wyznaczają ramy zadośćuczynienia uznać należało, że ustalona wysokość tego świadczenia, nie odbiegająca zresztą w istotny sposób do przyjętej w tego rodzaju sprawach praktyki, jest odpowiednia z tym jednak zastrzeżeniem, że z uwagi na popełniony błąd rachunkowy, wymagała ona nieznacznej korekty.

Sąd Apelacyjny przyjął bowiem, że należna wnioskodawcy kwota zadośćuczynienia za każdy miesiąc niesłusznie odbytej kary wynosi 600 zł., nie zaś 589 zł.33 gr., tak jak to omyłkowo zapewne ustalił Sąd Okręgowy. Trudno byłoby bowiem znaleźć argumenty i nie wynikają też one z uzasadnienia sądu I instancji, za tak drobiazgowym wyliczeniem rekompensaty za ból, cierpienie i krzywdy , jaką w istocie stanowi zadośćuczynienie.

Nadto Sąd Apelacyjny, podzielając pogląd wyrażony w apelacji uznał, że zaskarżone rozstrzygnięcie w części oddalającej roszczenie o zadośćuczynienie za okres od września 1953r.do końca 1955 r. nie jest prawidłowe.

Ze zgromadzonych dowodów wynika bowiem, że wnioskodawca po zwolnieniu z obozu pracy, co miało miejsce 29.08.1953r. został przymusowo osiedlony i zatrudniony.

Nie mógł w tym czasie w pełni korzystać ze swoich praw, a w szczególności nie mógł zmieniać miejsca pobytu, powrócić do rodziny, zobowiązany był do systematycznego zgłaszania się w posterunku NKWD. Warunki w jakich wówczas

przebywał były wprawdzie nieporównywalnie lepsze od tych jakie panowały w obozie pracy, jednakże wbrew stanowisku zajętemu przez Sąd I instancji, które zasadnie zakwestionowano w apelacji, uznać należało, że J. D. poddany był w owym czasie dalszym restrykcjom związanym z wydanym orzeczeniem karnym, Represje stosowane wobec wymienionego uzasadniają przyznanie stosownego zadośćuczynienia, które jednak winno być określone na poziomie niższym niż kwota ustalona za okres odbywania kary.

Uwzględniając ówczesną sytuację wnioskodawcy Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że odpowiednią rekompensatę będzie stanowiła kwota 300 zł.za każdy miesiąc przymusowego osiedlenia, które trwało przez okres 28 miesięcy. Łączne zatem zadośćuczynienie winno wynosić 66.000 zł., na co składa się 600 zł.za każdy miesiąc odbytej kary oraz 300 zł.za każdy miesiąc represji stosowanych wobec wnioskodawcy po zwolnieniu z obozu odosobnienia, do czasu powrotu do kraju i dlatego też Sąd Apelacyjny podwyższył zasądzone przez Sąd Okręgowy świadczenie należne wnioskodawcy od Skarbu Państwa do podanej wyżej kwoty.

Kosztami postępowania odwoławczego po myśli art.13 Ustawy z dnia 23.02.1991 r, (z późn. zmianami) o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, obciążono Skarb Państwa.